

REDACTIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:

an an 20 cor. pe 1/2

10 cor.; pe 1/4 de an

cor.; pe 1 lună 2 cor.

Pentru România și

trinitate pe an:

40 franci.

Manuscrisurile nu se napolază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b., și timbru de 60 bani de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Serisori nefrancați nu se primesc.

Schimbarea de guvern în România.

București, 14/27 Iulie.

După o crasă îndelungată, mai mult latentă și pe urmă recunoscută public, s'a constituit în fine, Vineri trecută, noul guvern junimist-conservator din București. Astăzi presa conservatoare și junimistă din România se arată nespuns de satisfăcută de acest eveniment. Fuziunea fracțiunii junimiste cu ramura bătrână a partidului conservator, fuziune care a premers și a dat rațiunea de-a fi a constituirea noului guvern, este considerată ca un eveniment de prima ordine, și a fost sărbătorită cu multă expansiune, prin imnuri de bucurie în presă, prin discursuri, iluminări și pavoasări în localurile celor două cluburi, astăzi fuzionate.

Ministerul P. P. Carp este considerat — de lumea conservatoare, se presupune — ca un minister tare, durabil, bine consolidat, menit să stea multă vreme la putere și să aducă țării și partidului multe și reale servicii.

Noi, cari nu avem nici un angajament luat, nici pro nici contra partidelor politice din România, am dorit să fie așa. Am recunoscut totdeauna, ba am fost chiar propagatorii principiului că de prosperarea regatului român, care este simburele vieții naționale a românilor, depinde și soarta și viitorul nostru. Prin urmare nu numai simpatia de frați, ci chiar încrederea existenței noastre naționale ne fac să dorim ca conducerea regatului român să se distingă prin stabilitate, ordine, inteligență și energie, fără de care progresul normal și sigur nu este cu putință. Mai presus de toate trebuie însă să dorim, ca succesiunea partidelor la guvern să se facă în liniște și ordine constituțională, fără sguduiri, fără turburări. Spre acest sfârșit este indispensabil ca disidențele și fracționările partidelor de guvernament, cari în definitiv nu sunt decât simptome de indisciplină și de prevalare a intereselor sau deșertăciunilor individuale pe socoteala intereselor țării, să fie scoase din obiceiurile politice.

În această ordine de idei ne bucurăm dar și noi, că junimiștii s'au împăcat cu conservatorii, au intrat în matca vechiului partid și s'au angajat să conlucreze cu ramura cea bătrână, pentru a da țării un guvern destoinic și stabilitate necesară.

Sperăm că același lucru se va întâmpla și în celalalt partid de guvernament al României, dacă nu s'a întâmplat deja, în partidul național-liberal. În adevăr și aici există cele mai bune dispoziții pentru împăcarea cu disidenții grupați în giurul foaiei „Drapelul”, cu care s'au început deja tratările pentru împăcare și

sperăm, că în curând se vor termina cu bun rezultat.

Cu deosebire în situația actuală România are necesitate de partide tari, bine încheiate și bine lămurite asupra ideilor și principiilor ce reprezintă, care să poată da țării, când le vine rândul în ordine constituțională, guverne tot atât de tari și de bine luminate asupra programului lor de guvernare. Situația economică și financiară a țării e nespuns de gravă. Va trebui toată priceperea, toată energia și toată abnegația oamenilor de stat, pentru a o îndrepta pe cale bună și a feri țara de mari calamități, cari altcum sunt în perspectiva sigură. Nu este dar timp de cancan și intrigă politice, din partea elementelor turbulente, ambițioase sau prea interesate. Astăzi se cere muncă stăruitoare și patriotism desinteresat din partea oamenilor puși în fruntea țării.

Fi-vor d-nii P. P. Carp și colegii săi din noul minister la înălțimea grelei misiuni ce au luat asupra lor? Nu voim și nu putem să prezicem nimic, dar suntem dator să constatăm, că greutățile, cu cari vor avea să lupte, vor fi foarte mari. Criza economică, prin care a trecut țara în anul din urmă și ale cărei efecte se vor mai resimți multă vreme, va fi prima greutate, însă poate nu cea mai mare. Deficitul anului bugetar expirat, care se urcă la peste 50 milioane, datoria publică neconsolidată, care însumă alte aproape 200 milioane, va impune economii și imposite noi, care nici de cum nu vor contribui la popularitatea guvernului ce se angajază a le face.

De altă parte, cu toată fuziunea și cu toată bucuria afișată de conservatori pentru reușita ei, armonia în partidul conservator nu e tocmai mare. O parte a bătrânilor conservatori, cu d-nii general Manu și colonel Rosnovanu în frunte, chiar dela capul locului au perhorecat fuziunea și chiar și după săvârșirea ei s'au pus într'un raport de ostilitate față de noul guvern. Pe urmă dl Take Ionescu, care după unii a refuzat, după alții n'a prea fost poftit să intre în noul guvern, și care împreună cu d-nii Fleva, Disescu, Istrati și alții au fost recrutați dintre „nemulțumiții” de altădată ai partidului liberal, ar pute la un moment dat să devină „nemulțumiții” partidului conservator, și să facă mari neplăceri ministerului dlui P. P. Carp. Să nu se uite, că în România acest fel de elemente, cari în prima linie sunt conduse de exigențele proprii lor individualități, au aproape numai un principiu politic: sau ministru, sau opozant! De aderență și spriginire leală și desinteresată mai rar sunt capabili.

Va să zică, dl Carp după toate probabilitățile nu va șede pe așternut de trandafir în timpul guvernării sale.

În fine un apropos relativ la dl Take Ionescu: Dsa a fost inventatorul „tradării naționale” și campionul luptelor turbulente pe această chestiune, în urma cărora guvernul liberal pre-

sidat de dl Dimitrie Sturdza s'a retras dela putere în primăvara anului 1899. Pe urmă în guvernul următor al dlui G. Gr. Cantacuzino tot dsa a fost spiritus rector, a făcut și le-a dres toate. Liberalii, ajunși în opoziție, în tot timpul n'au depășit limitele luptelor constituționale permise, n'au apelat la stradă și la patimile mulțimii. Și cu toate acestea? După 14 luni, dl Take Ionescu a trebuit să recunoască că s'a infundat, și fără concursul opoziției naturale a fost silit să fac loc altora, ear astăzi este un simplu particular...

Oare recunoaște-va acum și dsa, că lucrurile clădite pe neadevăr se răsună, în cele din urmă ele prin ele? Că e timpul ca și în România să înceteze odată acel detestabil sistem de răsunare, în care dsa a excelat, și care în definitiv nu folosește nimelul, dar strică nespuns țării? Că nu e de nici un folos a te îmbulzi la putere cu arme demagogice, când nu ești pregătit și nu e o necesitate politică ca tu să guvernezi?

Dorim să o înțeleagă, dar n'avem nedejde!

„Polit. Corresp” comunică în privința alegerilor generale următoarea scrisoare din Budapesta:

Ce e drept suntem încă departe de alegerile generale, dar presa deja se ocupă foarte intens de rezultatele posibile ale alegerilor; și este în natura lucrului ca gândul alegerilor să preocupe mai cu seamă pe politiciani. În ultima sesiune parlamentară. Partidul popular și-a început activitatea și organizarea pentru noile alegeri. Încă din ziua când vechile alegeri s'au terminat. Ar putea să ia exemplu și majoritatea de la aceste agitații, și aceasta cu atât mai virtos cu cât în istoria vieții noastre constituționale începe o nouă perioadă, cu aplicarea legii judicaturei Curiei. La proximele alegeri soarta întregii lupte electorale se învârteste în jurul organizației partidului liberal, care va fi redus, așa zicând, cu totul la puterile sale proprii. Este un merit neperitor al lui Coloman Széll că a asigurat curățenia alegerilor prin legea judicaturei Curiei. Dar liberalismul și dreptatea, cari pătrund această lege, a creat, pe de altă parte, o astfel de situație, în care forța de cucerire a partidului liberal va trebui să susțină focul de probă care impune mari îndatoriri membrilor singurarii ai partidului. În lunga vacanță parlamentară, de altfel, membrii majorității vor avea ocaziune de a se pune mai des în contract apropiat cu alegătorii cercurilor lor, și acest contact intim personal, va compensa ori ce alt mod de influențare a alegătorilor; această modalitate la alegerile viitoare va fi înlăturată prin litera și spiritul legii despre judicatura Curiei.

Deputatul Horanszky, fostul șef al partidului naționalist-apponyist, azi fuzionat cu gruparea Széll, a plecat în zilele aceste la Rátót, unde se găsește primul ministru, la moșia sa.

Visiteri i-se atribue un caracter politic și presa maghiară întreagă s'ocupă de această întâlnire.

„Hazánk” vede în această întâlnire încetarea dictaturei din partidul guvernamental, a dictaturei exercitate cu atâta brutalitate de Bánffy și Tisza, cari nici când nu consultau pe membrii parlamentului în privința afacerilor sta-

tului, ci le prezentau numai lucrurile îndeplinite.

„Magyar Szó”, la rândul său, spune că consfătuirea lui Széll cu Horanszky va fi ru asupra chestiunii, cum s'ar putea întări unitatea partidului „liberal”, și cum ar putea fi înlăturat coloritul liberal predominant al partidului, ca elementele intruse să se simtă cu totul acasă în partid.

„Egyetértés” crede că este vorba de intrarea lui Horanszky în minister și anume la departamentul internelor, lucru care însă totuși nu va putea să se întâmple așa curând. Și aceasta din cauză că fostul șef al naționaliștilor nu ar putea să intre într'un cabinet din care face parte și Fejérvary, atât de violent atacat altădată de partidul azi fuzionat cu cel guvernamental.

Este însă de a se aduce aci în legătură chestia unei apropiate remanieri ministeriale cu știrile despre retragerea ministrului de război, baronul Fejérvary.

„Alkotmány” spune următoarele: „Unii cred că (Horanszky) este în pragul ministerului de interne, de la care în anul trecut a avut parte Szilágyi și-l înlătură sub cuvânt că la un așa cas, se retrage el din partidul liberal; ear acum Fejérvary s'ar retrage din minister. Dacă însă partidul liberal Szentiványi Arpád și Hodossy, poate chiar și Apponyi. Numai Tisza István nu se retrage nici când din partidul guvernamental.”

Acțiunea primului ministru „Alkotmány” o caracterizează astfel:

„El le vorbește numai, anunță idei, și privește comod cum se învârteste lumea de sine... Széll Kálmán privește liniștit cum se sapă groapă în giurul lui”.

Punctele congresului agrar internațional Zilele trecute s'a ținut la Paris, sub prezidenția dlui Méline, al IV-lea congres agrar internațional, în care s'a dezbătut și chestia terminului fix pentru afaceri de bursă etc. După propuneri și discuții amănunțite, congresul a enunțat următoarele puncte: 1. Bursele au să fie regulate prin lege; 2. Afaceri încheiate pentru produse agrare, la cari afaceri nu formează drept țintă liferarea faptică și cari peste tot sunt numai operații de joc, nu pot forma obiect de proces; îndemnul sau amăgirea la jocuri de bursă are să fie pedepsită; 3. Cel ce vinde cu termen fix, se nu poată a-și alege după plac ziua pentru liferare în decursul lunii scadentei; 4. Statorirea prețurilor pentru produsele agrare are a se face după calculul mediu al notelor privitoare la operațiile de bursă, cari sunt efectuate în anume zi și socotite în raport cu exinderea lor, ear anunțarea operațiilor să fie obligatoare; 5. Insoțirile de părțișii, cari fîntesc liferarea acestor produse, au să fie sistate.

Bosnieii la conferința interparlamentară. Mohamedanii și Sărbii din Bosnia și Herțegovina își au și ei, cum se vede, plângerile lor în contra oblăduirii ce li se aplică. Nu de mult i am văzut bătând la ușă cu jalbele lor până și în capitala ungu-

reasă! Cu toate acestea nu și au ajuns nici un scop, căci — cam aceasta e soarta popoarelor mai mici în împărăția noastră.

După informațiile presei maghiare, Bosnieci s'au hotărât acum să-și expună jalbele și gravaminele, neascultate până acum, — într'un memoriu, pe care s'îl aștearnă conferinței interparlamentare, ce se va întruni în 31 Iulie a. c. la Paris.

Remaniere ministerială.

Ziarele din Budapesta anunță, din incidentul vizitei lui *Horánszky* la primul ministru, la Rátot, că o remaniere ministerială este iminentă.

Horánszky ar fi să ia portofoliul internelor, iar *Tisza István* va intra în locul lui *D.ányi*, pe care îl atacase cu violență semioficioasă „Pester Lloyd” pentru toastul ținut la Paris „în onoarea ideilor agrare”.

Ministru *Fejérváry* de asemenea își va părăsi postul său; urmașul lui încă nu este desemnat.

Din Bucovina.

(Corespondență particulară).

Bancrotatul politicastru *Mustăț*ă voia să constate în anii trecuți prin infectul său organ „*Buk. Post*”, că Bucovina nu posedă talente politice nici generații bine crescute politicește. Deocamdată nu discutăm cusele acestei triste aparițiuni. E cert însă că ar gându-și odată acest drept de judecare, trebuia să se excepționeze pe sine însuși. Ar fi deci de mare folos dacă presa s'ar ocupa mai intensiv de acest geniu politic, examinând cu rigoare toate isprăvile sale, ca toți să ne convingem odată despre temeiul tactic al urmărite până acum cu o încredințată încredințabilitate. Noi trebuie să decătuștrăm figura a unui pseudostrateg, care se silințe a scăpa de urt prin felurite jucării în formă de combinațiuni politice, una mai scrintită decât alta. Toate acestea însă numai pe hârtă, căci de vr'o armată, ce ar trebui să execute planurile comandantului-minune, nici vorbă! Din toate galimatiele zugrăvite pe hârtie reiașă însă totuși clar o tendință, anume donchichotismul unui eroa demn de compătimitare, stăpânit de ardentă dorință de a fi recunoscut și adorat drept un general celebru. Mijloacele nu se aleg deci, precum nu se cruță nici poconecele cele mai degradătoare înaintea tuturor veneticilor, cu deosebire însă

înaintea usturoiaților perciunați. Dacă toate vicisitudinile sorții nu au putut vindeca până acum această patimă scârboasă, o eurarizare este cu desăvârșire exclusă. Rezultatul nemernicei stitudinii este, că boierimea a pierdut și ultimul sprijin ce i oferiau jidanii în proprietatea mare. Căci decidând jidanii rezultatul alegerilor dietale în acest colegiu, boierii aveau mare interes să nu se strice cu jidovimea „oficială” și mare proprietară”. Recentă grupare a jidanilor din proprietatea mare, ce urmărește izolarea Românilor și aci, nu e de loc o dovadă pentru prevederea și perspicacitatea baronului *Mustăț*ă et consortes, cari în hatral interesului pur personal, basaiți pe încrederea nețărmată în un element ticălos, au împedecat toate acțiunile populare energice. Azi trebuie să asistăm la spectacolul, unde jidovimea în unire cu nemii fără căpătâiu în patria lor stăruie din respectul la promovarea slavismului în Bucovina. Trebuie să te puță în umire cutezanța căzătorilor pacificatoare de a continua cu toate acestea a și amăgi convingerea proprie. Lichelele au ajuns de fapt între ciocan și nicovală, căci închizându-le Bourgaignon, după ce i a folosit bine, ușa înainte nasului, scheaună acum la scara palatului de pe piața Austriei, implorând mila îngratului pașă, cel puțin în ce privește îndeplinirea condițiilor rușinoșului pact, ear de flagelul naționalistilor revolțati ceacă a scăpa, punându-le, după metoda obișnuită, earșii niște chimere în perspectivă, cu scopul de a liniști numai spiritele. Căci ce alta este de cât o chimere sub actualele împrejurări preținderea mandatului dietal al orașului Rădăuți pentru un Român? Baronul *Mustăț*ă e doară convins de nereușirea Românilor. Ce scop au deci rodomontadele tipărite în organul jidovesc „*Buk. Post*” la adresa jidanilor, la cari numai un falit ca *Mustăț*ă mai poate afla onoare, frimătate de de principii, convingere proprie, tărie de caracter ș. a. calități, ce constituie demnitatea de om? Alegerea din Rădăuți, asupra cărei rezultat nu încapă îndoială, va mări numai numărul dovezilor furnizate cu abundență de mușcăta coterie însăși, despre propria incapacitate și insuficiență.

În fine protestăm energic contra insultelor și injeciilor murdare tipărite în organul baronului *Mustăț*ă la adresa fraților noștri din Regat. Apăsăm la sentimentul de onestitate al fiecărui român din Țeară, să se abțină de a se pronunța asupra unor chestii cu o răutate ne mai pomenită asupra autorităților române, ce se încumetă a reproduce cele mai murdare articole încontra Românilor puși pe o treaptă cu boxerii din China, calumniările cele mai ticăloase publicate de zoișii perciunați în toată presa europeană. Aproape e timpul unde toți Români cinstiți din Bucovina își vor formula devisa în unisonul: *In lăut cu misrabilul, ce nutrește vermiul cărî rod la rădăcina arborelui național!*

Claudius.

Răsboiul din China.

În cele din urmă a străbătut, va să zică, în lume și un glas categoric și sincer dintre murii Chinei. Acesta e: decretul împărătesc al vice-regelui *Tiksu* către populațiunea țării provocându-o ca prin negocierii de pace să nu se lase dusă în război, ci de război să se prepare, căci numai astfel își va pute apără întreaga teritorială. Această provocare arată în același timp cea mai turbată ură ce se poate închipui împotriva străinilor. Astfel, acum se poartă și — pe lângă toate afirmațiunile contrare, că și străinii și reprezentanții puterilor străine, dacă peste tot mai trăsesc se găses: în situația cea mai desnădejduită.

„*Standard*” din Londra, bunăoară, are din Shanghai știrea cu data 25 l. c. că un funcționar fruntaș chinez din Cifu, încă în 18 l. c. scrisese rudelor sale din Shanghai o epistolă în care spunea, că în urma luptelor continue cu Chinezii, abia mai erau 300 străini în viață sub scutul reprezentanților puterilor străine.

America împăciuitoare.

Știri americane venite că guvernul Statelor-Unite ar fi gata să mijlocească pace între China și celelalte puteri interesate; dar aceasta nu se poate, deoarece ce puterile europene au suferit în Peking pagube mari atât în perderii de brațe, cât și de averi. Este mai departe zădărnicită intervenția Americanilor și prin dispoziția războinică și răzbuțoasă a Europeanilor în contra Chinezilor. Astfel — spune o știre din Washington — „dacă guvernul din Statele Unite nu-și succedea a îndupleca puterile să fie mai conciliante față cu Chinezii: el nu va continua ostilitățile, ci se va retrage, îndată ce și-a aranjat afacerile sale în China. Va da însă celorlalte puteri să înțeleagă, că Statele Unite nu vor suferi, ca interesele americane să fie violate de vr'o putere mare, care ține să continue fără îndurare ostilitățile în China”.

Față de acestea, știrile mai nouă anunță, că Rușii îndeosebi nu numai că au început și continuă războiul, dar ei varsă azi sânge de Chinezii în interesul srins al evenimentului, provocând prin asta la aceeași acțiune și pe celelalte puteri.

Mai ales în ce privește puterea maritimă, azi nu stau cu mâinile în sin nici celelalte puteri interesate, Stindardele engleze, franceze, germane, holandeze, americane și japoneze — toate fălăie pe vasele de război, concentrate la Shanghai.

ȘOAPTE

Murș, Murș...

Cât te mai privesc de pe fărmi! Oâi mi place să stau ascuns în boschetele din parci și să ascult șoaptele valurilor tale...

E mare parcul de alungul fărmiului. O pajiste cu flori și cu ierburii înalte, prin care se plimbă doi păuni ca două regine egiptene. Jur-împrejur sunt platani și pini și o pădurice de brădele, ce te învârtă la umbră.

Ce bine e să te pierzi prin tufărișurile acestea și teneș să te înținzi pe-o bined și să lași gândul să plece în dragă voie pe Murș în jos, să plece ca plute Ungurilor, cari, încercând cu varză și alt zarzavat, vin dela Baden și trac înspre Pectea...

Câtă mușenie în plutele astea, ca și în gândurile omului. Tăcute alunecă prin apă liniu. Un singur cărmăciu stă în picioare, și o ciuhă ce voește să sporie paserile de apă. Alți doi înși, doborâți de căldură, dorm și spatele la soare, legănași de blânde valuri. Câte-un scârțuit de cărmă, câte un pleșcăit de lopată abia pătrunde la fărmi... Fericiți cei ce în acest fel, încet, lin și pe neașteptat pot pluti prin riul vieții...

Plutași se pierd departe prin șiraguri de mori, ear privirile mi-se întorc și se o prese asupra unui loc închis cu stobor. Șoaptele roșii fălăie deasupra-i.

E bair nămolosă a Murșului. Urta e apa Murșului și frumoase mai sunt femeile ce se mai răcoresc în ea! Vin șiruri în haine largi de vară și cu bonetele mână. Baia e plină de chiol; e stup de mei, ear trântor e numai bășeșul...

Murș, Murș... Urțule, ștengarule!

Oiledi.

Căsătoria regelui Serbiel.

— Dispoziția în Belgrad. — Atitudine noi damelor. — Ordine nouă — Logodna oficioasă. — Milan. — Declarațiunile regelui.

Idilul regesc dela Belgrad nu stă în loc netulburat. Azi e neîndoișos, că îndeosebi în capitala Serbiel sunt o mulțime de neîndestulți cu pasul căsătoriei regelui, aceștia se găseac în toate cercurile societății serbe. Evenimentele zilelor din urmă l-au obosit de tot pe tânărul rege, care tot pasul a trebuit să lupte cu carentele cauzate de trare ivite în cercurile Curții, cari au plăt pe față în potriiva lui. De Sâmbăta trecut

FOIȚA „TRIBUNA POPORULUI”

FIGURI

DIN NOUA ȘCOALĂ MUSICALĂ RUSĂ.

Școala rusă nouă are o notă originală, aceea că nu are nici una. Fie-care din compozitorii mai noi a plecat de unde a eșit și a parcurs drumul, care și-l-a însemnat, fără nici o altă nuanță obștească. Totuși au avut să sufere și ei influențe. Așa Glinka și Dragomijsky din compozitorii ruși, Berlioz și Schumann din cei străini, au avut o co-vizitare înțurire asupra noei școli. Glinka, mai ales, era obiectul unui cult din cauza teoriilor lui îndrăznețe în chestie de artă. Dragomijsky era mai ales onorat pentru munca lui titanică.

Doi oameni au fost promotorii școlii celei noue, domni Balakirew și Cezar Cui.

Balakirew nu s'a atins decât incidental de teatru, unde are o operă Regele Lear, care consistă în o uvertură și antr'acte. Din aceste pagini musicale se deosebește mai cu seamă tema Cordelief, care are un farmec de atrăgetoare simpatie, tema

lui Lear, care e de o simplitate elocventă și grandioasă. Afară de Regele Lear dl Balakirew mai scrie la o operă, care se numește Paserea de aur.

Dar pe lângă aceste merite, acest musicant are și altele. Așa, ale fondat la Petersburg o școală de musică, a cărei exerciții publice le conduce el. Conducător e excelent, fapt pe care l'a arătat mai târziu când a condus execuțiunile societății musicale rusești. Dar meritul lui principal e că a știut să se inspire din arta națională. *Adunarea sa de cântece populare este cea mai bună din câte s'au produs.* Mai sunt și ale lui Prokunin și Rimsky Korsakof, dar mai de seamă e a lui.

Afără de aceste opere, dl Balakirew a mai scris diferite opere de orchesteră, un frumos poem simfonic *Thamar*. — după o poezie de Lermontow, — un alt poem simfonic, Rusia, uvertura cu o temă spaniolă, trei uverturi pe teme naționale rusești și cehe și încă o simfonie. Afară de aceste bucăți mai are diferite mazurci, transcrieri și o fantazie frumoasă, de o lucrare delicată și ingenioasă, *Islamy*.

Dl *Cezar Cui* s'a născut, grație unui roman. Tatăl seu făcea parte din armata lui Napoleon, care a năvălit în Rusia la 1812. Rănit în o luptă, el rămase pe

câmpul alb de zăpadă pe când armata se îndepărta. Deja înghețul începea să-l cuprindă trupul, cum îi omorise deja picioarele. Scăpând cu viață, el se stabilă în Rusia, se transformă în profesor de franceză la un gimnasiu în Vilna. Peste puțin se căsătorii cu o frumoasă lituaniană, o femeie de origine nobilă și în același timp desvârșită ca educație, *Iulia Gutsewicz*. Această dublă origine a dat dlui Cui o figură a parte care-l distinge de restul musicanților.

Dl Cui e, nu numai un musicant distins, ei și un ofițer de merit. Remarcabil ofițer general, el a fost profesor de fortificație la școalele speciale de stat-maior, de geniu și de artilerie la Petersburg. Unul din elevii sei a fost chiar împăratul actual al Rusiei, *Nicolae al II-lea*, mai mulți mari duci și ilustrul *Skobolew*. Critica musicală îl numără între adeptii sei și cum e un om foarte cult, forma lui nu lasă nimic de dorit. De almintrelea, e ziarist, polemist experimentat și temut, el e unul din cei mai de seamă gazetarii musicali.

Cele trei opere importante ale dlui Cui pentru teatru sunt *William Ratcliff*, *Angelo* și *Filibustierul*. E curios de observat cum afinitatea se arată prin faptul alegerii subiectului, din operele autorilor francezi. *Ratcliff* are un antract simfonic foarte cu-

noscut, de o notă severă și nobilă, apoi corul de o alură măreață în actul întâi, motivul expresiv prin cântecul sângelui și o foarte frumos cor de femei. În actul doilea, scena din peșteră e plină de viață. Lupta între *Ratcliff* și *Douglas*, scena lui *Ratcliff* și *Maria* sunt pagini de o valoare necontestabilă.

Angelo e o operă mai matură. Ea prezintă aceleași calități mărite, prin care ce experiența și meditația poate să adapteze la îndrăzneala unui talent prin natură îndrăzneț. Armonia e foarte mult lucrătoare, persoanele sunt puse în lumină cu o putere cam aspră, care nu exclude eleganța.

Dar domnul Cui e, în același timp, un om de lume. Ca atare a produs o asemenea opere de valoare, ca *Fiul Măriei*, o mică operă comică în un act. Lucrarea lui din urmă e o mare dramă lirică, scoasă din celebra piesă a lui *Dumas* Carol al VII. la marit sei vasali. În 1860 compuse o operă în două acte, *Prințul din Caucaz*, căruia în 1881 i-a adăugat un act (al doilea). Alte schimbări a făcut din această partiție o operă interesantă deamă de studiu.

Aceste opere dramatice nu reprezintă atâta activitatea musicală a dlui Cui. A mai mult de o sută cincizeci bucăți, a compus opere simfonice, patru Suite pu-

Noutăți

Arad, 28 Iulie 1900.

S. S. Sa dl episcop Iosif Gol-diș a plecat ieri la Rontău, unde va petrece mai multe săptămâni.

Congregația comitatului Arad. Cum am mai spus deja, *proxima adunare generală ordinară a reprezentanților comitatului Arad se va ține Luni (30 Iulie n) și zilele următoare în sala casei comitatului din Arad. Interesele poporului nostru din comitat pretind, ca membrii români ai congregației să participe la adunare în număr complet.*

Adunarea societății pentru fondul de teatru și-a încheiat lucrările din anul acesta în două ședințe. Despre ședința întâia am vorbit în numărul trecut al ziarului nostru; dăm aci concluziile luate în ședința ultimă: S'au votat absolutiv și mulțumită protocolară comitetului; s'a hotărât ținerea viitoarei adunări la Șimleul-Silvaniei. Propunerea, ca comitetul să caute să creeze forțe intelectuale de pe acuma, pentru timpul când se va pute deschide Teatrul Național român, este primită, și rămâne în sarcina Comitetului, pentru a studia modalitatea de-a o pute satisface.

Aradul în criză de bani. Foile locale aduc știrea, că orașul Arad, în urma multelor cheltuieli și datorii, ce le are, a ajuns în criză, și că acum l'a denegat creditul și „Institutul de credit austriac”, de la care ceruse un nou împrumut de 200.000 fl. pentru clădirea unei casarme de honvezi. E vorba acum, că primarul orașului nostru a plecat la Budapesta, pentru a regăsi chestia și a face acest împrumut la un alt institut de bani din capitală, dar nu cu cinci, ci cu șapte procente. În chipul acesta cheltuielile cu clădirea casarmei s'ar urca cu încă 20.000 fl. — Brava gospodărie!

Notar public suplinitor la Bocșa-montană a fost numit dl Simeon P. Deseriu din Chișneu, care nu de mult abuzase de practica advocațională.

Archiducele Iosif în Brașov. În 25 l. c. d. a., archiducele Iosif a sosit din Sibiu la Brașov, ca să facă o revizită peste regimentul 24 de honvezi de acolo. În scurta arhiducelui se aflau generalul major Palkovici, comandantul de brigadă Csabanyi ș. a. La gară i-au eșit înainte spre întâmpinare fișanul comitatului Brașov, patronajul și ofițerii superiori din garnizoana honvezimei. În 26 l. c. înaintea de amiază archiducele a făcut revizita regimentului 24 de honvezi. — Vineri, 27 l. c., archiducele a plecat cu trenul dela 11 ore a. m. la Sibiu, spre a face o vizită Majestății Sale Regelui Carol la castelul Peleș. În onoarea archiducelui s'a dat acolo un prânz după care seara la ora 10 și 11 m. s'a reluat cu trenul accelerat, mergând direct spre Budapesta.

Himen. Dl Romul Barbu, teolog absolvent și d-soara *Eugenia Bereș*, fac cunună cu cununia lor, ce se va celebra Duminică, în 5 August st. n. la 3 ore d. a. în biserica gr. cat. din Ciuchici.

Pentru reforma învățământului jardi, ministrul *Wlassics* a pregătit un proiect, care va fi prezentat la toamnă în dezbaterile parlamentului. Proiectul prevede reînființarea de academii de drept în mai multe orașe mai mari din provincie, și anume în orașele, în care au mai fost înainte și în orașe, care după mărirea numărului populației și prin cultura lor as'iră la acestea.

O invenție românească. Un tânăr mecanic, *Teofil Teodoreanu*, care trăiește în București și e originar din comuna Offenbach (Transilvania), a inventat o pompă perfecționată, cu ajutorul căreia un singur om poate ridica apa până la 1000 de metri. I s'au oferit pentru brevetul acestei invenții 500.000 lei de cârmă o mare casă din Germania.

cu veduva Draga. Nefăcând aceasta, e un semn, că dînsul a lăsat în voie liberă pe fiul său Alexandru.

Și astăzi exregele Milan se află în apropiere de Viena, de unde privește dezvoltarea evenimentelor dela Belgrad. Se zice, că regele Alexandru a luat măsurile, ca tatăl său Milan să nu se mai întoarcă în Serbia. Vestea aceasta se confirmă și prin o depeșă, cu data 27 l. c. din Belgrad, care spune, că *Banca națională sârbă a trimis în aceeași zi lui Milan la Viena 30.000 franci.* — Ori ce legătură deci între regele fiu și tatăl său Milan este întreruptă.

Foile pestane de azi aduc și următoarea scrisoare, ce Milan a trimis din Carlsbad fiului său Alexandru:

„Iubite fiule! Invoirea cerută la căsătoria ta imposibilă — eu, care ți vreau binele, n'o pot da. Ar trebui să compensezi bine, că ceea-ce vrei să faci duce la ruinarea Sârbiei. Dinastia noastră a trecut prin multe nenorociri, asta însă ar fi cea mai fatală. Ai încă timp să chibzuești lucrul. Dacă însă, cum spui, hotărîrea ta e ne schimbabilă, atunci mie nu-mi rămâne alta, decât să mă rog la Dumnezeu pentru patria mea. *Pe un guvern, care după un asemenea pas urgîtor al tău te-ar alunga din țară, eu l'as felicita cel dintâiu.* Al tău tată, Milan”.

Ajunse lucrurile la un stadiu atât de fatal, de importanță să amintim, că zilele acestea tinerul rege Alexandru a citat la sine pe reprezentanții-șefi ai comerțului din țară, cu cari a vorbit mai mult timp despre căsătoria sa cu veduva Massin. Intre altele, regele a zis:

„*Femeia aceasta e primul amor al tinereții mele și cu ani mai înainte i-am promis că o iau de soție. Recunosc, că dela anul 1883 toate crizele de guvern se pot reduce la intrigile dela Curt. Ear pricinuitorii a-estora au fost când mama-mea, când tatăl-meu. Acestei stări de lucruri trebuie să i-ve pună capăt. Declar cu toată hotărîrea, că în toate vreau să fiu independent și dorec ca singur stăpîn să fiu peste soartea mea.*”

Cam aceleași declarațiuni le-a făcut regele și în fața ministerului demisionat, care osândia pe față întregă procedarea regelui în ce privește căsătoria lui. Regele însă a rămas neclintit în hotărîrea sa și știrile mai noue anunță deja *logodna și s'evîrșită Joiă trecută și cununia, care se va face mâine, în 29 l. c.*

sunt partea care a fost tratată cu mai mare rezolvă. A fost refăcută. Duritatea sistematică a unor armonii nu strică operei.

Noaptea de Mai e trasă din o poveste de Gogol și are și o parte de humor. Berceusa e de o suavitate rară.

În *Snegurotka* suntem în plină fantazie, în care dl Rimsky s'a arătat poet. Pastoralul amoroș și actul al treilea sunt admirabile. Mlada e după un literat de samă, *Guodeonow*.

Bucățile lui de piano Ca riccio spaniol, preludiul și fuga sunt opere de seamă. Sadka și Antar sunt pagini luminoase.

Caracteristica domnului Rimsky-Korsakov e marea facultate de invenție și dexteritatea tehnică. În special a reușit „poemul simfonic”.

Dintre figurile școlii moderne rusești acestea sunt figurile cele mai însemnate.

„Ladore”.

alaltieri noaptea, regele nici nu s'a arătat în pat, ci mai mult a petrecut străjuit. Nu era îngrijat atât pentru sine, cât pentru altele pentru viața miresei sale, și de aceea pentru siguranța ei a făcut personal responsabil pe prefectul poliției Belgradului.

Deși noul guvern a luat măsurile cele mai energice pentru susținerea ordinii, agitările în Belgrad n'au încetat de loc. Hotărîrea al noului guvern este, de a ține ca fapt împlinit căsătoria regelui și asta nu mai poate s'o schimbe nici un fel de influențe din afară. În acest sens s'a și adresat guvernul prin o circulară a sa către popor, care în cea mai mare parte a primit bine vestea căsătoriei regelui; în Belgrad însă nu așa stau lucrurile.

Mai ales în cercul damelor din Belgrad e mare antipatia față cu căsătoria regelui. Damae au pricinuit și trăgănarea cabinetelor ministeriale: soții și surorile de ale poezicilor frontașii îndemnat pe aceștia să se retragă intrarea lor în noul cabinet. Atitudinea antipatică a damelor mărește deci și mai mult rezistența în cercurile Curții, astfel, că regele se gîndește acum să și schimbe întreg personalul de curte.

Cel mai însemnat eveniment al zilei de Joi era — cum s'a vestit din Belgrad, — că în aceeași zi după amiază s'a făcut și logodna în chip oficial; ear' aceasta ar fi tot atât de importantă în actul căsătoriei, ca și cununia însăși. Logodna s'a făcut în prezența mitropolitului Inocențiu la casa miresei, în prezența guvernului, a rudelor miresei și a adjutantului regelui.

Ca un moment interesant se amintește, că la cererea mitropolitului, regele Alexandru numai de cât și-a dat în scris înțelegerea și invoirea la căsătoria sa cu veduva Dragina. În urma acesteia mitropolitul a declarat, că din punct de vedere al dreptului canonic nici o piedică nu poate să stea în calea căsătoriei. — După toate probabilitățile cununia se va săvîrși mâine Duminică, în 29 l. c.

În fața acestei stări de lucruri, atitudinea exregelui Milan este încă tot necunoscută. În Belgrad oamenii sunt de părere, că el nu va săvîrși nimic în detrimentul dinastiei și pentru înjosirea dignității regale, deși țianța lui liniștită și pasivă e foarte suspectă. În cercurile normative din Belgrad se afirmă, că dacă serios ar fi vrut, Milan ar fi putut să împiedice căsătoria regelui

orchestră, un mars solemn, doue Scherzo, o tarantelă transcrișă pentru piano de Liszt, un quartet pentru instrumente de coarde, multe bucăți de violoncel optprezece bucăți de capelă.

A mai scris și o serie de parafraze pentru piano la 3 mâni, ca și variații și bucăți mici scrise pe o temă dată și care sunt o deosebită mlădiere de contrapunct.

Un alt autor de samă e dl *Rimsky Korsakov*, a cărei activitate musicală a fost mare rodnică. Și el a condus școala grădiniță de muzică din Petersburg. La concertul din același oraș el a predat compunerea și instrumentația. Om de imaginație, de muncă fără preget, cu o ușurință extraordinară, el a dat dovezi de putere și de grație, de talent și de cunoștință, în mai toate genurile cunoscute. El a adunat și a transcris cântece populare și a arătat în toate aceste genuri mult discernământ și tact.

La teatru, dl Rimsky-Korsakov a produs mai multe opere, *Pskovitaine*, *Noaptea de Mai*, *Fata de omăt (Snegurotka)*, *Mlada*, *Noaptea de Crăciun*.

Pskovitaine e o epopee națională lu crată pentru teatru. Acțiunea se petrece sub Ivan cel groaznic. E o operă plină de viață, de înălțare și de poezie. Corurile

Nouă carte didactică. Tocmai acum a apărut în tipografie „*Tribuna Poporului*”: „*Geografia comitatului Arad*”, pentru clasa III. a școlilor populare, scrisă de *Damaschin Madre*, învățător. — Manual aprobat din partea Ven. Consistor aradan și ilustrat cu mai multe figuri și hărți geografice.

Deși manualul se extinde peste 9 coale în format 4° mare, cu tipar (litere noue) ales și frumos arangiat, prețul unui exemplar e numai 35 cr. — Noua carte didactică e singura de acest fel pentru școlile noastre populare și va face serviciul mari tuturor învățătorilor români, faraosebire de confesiune.

Palat național în Bucovina. „Societatea pentru literatură și cultura română în Bucovina” a ținut la Sf. Petru adunare generală extraordinară, în care a primit proiectul de a se cumpăra otelul Veisz din Cernăuți, care a' l' preface palat național al Românilor din Bucovina.

Favor personalului dela tren. Ministrul ungurez de comerț a ordonat, ca în cazul, când unor slujbași dela tren, cari nu pot conta la pensune sau la alt mijloc de trai și li se abdică serviciul din cauza îmbolnăvirii stăpîni lor de 60 ani, să li se dea drept despăgubire salarului pentru un an întreg, la cas dacă sunt funcționari, ear' dacă sunt servitori, atunci numai pe jumătate de an.

Foc. În zilele trecute s'au aprins parte prin mână de tăcunari, parte din neglijența proprietarilor și au ars în *Șimand* casele următorilor locuitori: a lui Pașca Iliac, a lui Petru Juchel, a lui Ioan Igna și a lui George Ardelean, ear în *Radnaun* grajd al lui Pavel Juja. Toate au fost asigurate la „*Transilvania*” și daunele s'au liquidat spre mulțumirea celor păgubiți.

Candidat de avocat român care are deja oareș-care practică, află imediat aplicare la

Dr. Ioan Suciu, avocat în Arad.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 27 Iulie. Știri mai noue spun, că palatul ambasadei austro-ungare dela Peking a fost aincă în 22 l. c. de trupele turbate chineze.

Petersburg, 27 Iulie. Agenția telegrafică rusă vestește: Tocmai acum se constituie și se mobilizează regimente noue de vânători și infanterie în districtul militar din ținutul Amur în Siberia-ostică, cari vor pleca în China.

Londra, 27 Iulie. Din *Sanghai* se anunță: *Amiralul Seymour* a sosit aici. În *Sanghai* sunt deja următoarele vase de război: „*Daphne Alacrity*”, „*Hart*” și „*Woodcock*” (engleze); „*Castine*” (american), „*Holland*” (olandez); „*Surprise*” (francez); și „*Takao*” și „*Akia*” (japoneze); ear vasele; „*Centurion*”, „*Undauntead*” și „*Dido*” au sosit la *Vusung*.

Londra, 27 Iulie. Lui „*Daily Telegraph*” i-se raportează din *Tokio* cu data de ieri: O trupă japoneză a debarcat la *Sanhaik* și intrând în luptă cu Chinezii, aceștia au fost bătuti crâncen.

Petersburg, 27 Iulie. În 21 l. c. generalul *Sakharov* a avut la satul *Vanlikian* o luptă vehementă cu Chinezii, cari aprinseseră magaziiile de lemne ce aveau să fie încărcate pe vapoare. Rușii însă i-au bătut cumplit și au dat foc satului. Au căzut mai mulți înși dintre Chinezii.

Paris, 27 Iulie. În Franța, cum și în America s'au dat aspre porunci, ca ori-ce export de arme și muniție pentru alte țări să fie oprit, pentru-ca acestea să nu ajungă în mâinile Chinezilor.

Favor: Aurel Popovici-Barcianu.
Red reporter: Ioan Russo Sirianu.

476/1900

vègrh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszék 1899. évi 16252. számú végzése következtében Dr. Márta Sándor lippai ügyvéd által képviselt „Muresanul“ takarékpénztár javára, Kádár Szofron, Deák Jozsif, Deák Trandafir és Mona Nyisztor ellen 262 kor. s jár. erejéig 1899. évi december hó 13-án fogantatott kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 2010 korra becsült következő ingóságok, u. m.:

I. Mona Nyisztor különféle gazdasági felszerelések és butorok.

II. Deák Jozsif házában különféle gazdasági felszerelések és elmozdítható épületek.

III. Kádár Szofronnal különféle házi butorok, széna, kukorica és egyéb ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a m.-radnai kir. járásbíróság 1899. évi V. 522/9 számú végzése folytán 262 kor. tőkekövetelés, ennek 1899. évi szeptember hó 23. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 56 kor. 20 fillben bíróság már megállapított költségek erejéig Kádár Szofron, Mona Nyisztor és Deák Jozsif tótvaradi lakásain leendő eszközlésére 1900. évi augusztus hó 8-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 103. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt M.-Radnán, 1900. évi július hó 23. napján.

Smikál János,
kir. járásbírósági végrehajtó.

469 1—1

Concurs.

1600 coroane salar anual

și 1% din venitul curat

solvește societatea subsemnată unui **conducător expert** în bransa **băcăniei, manufacturii și fierăriei**, și care posedă limba română, maglăra și germană.

Reflectanții la acest post au ași trimite ofertele provezute cu documente până în 20 August a. c. subsemnatei societăți.

Blaș în 22 Iulie 1900.

„Consum“
societ. comercială pe acții.

467 3-1

Institut de cură,

deschis de dimineața dela 6 ore până la 7 ore seara
(abstrăgând orele dela 9—11 in. am.)

La dispoziția publicului stau următoarele mijloce de leuire:

Scaldă în lumina electrică:

1. Reumă, podagră, aprindere de nervi (ischias), dureri la coaste și la față, nevralgia, aprindere de pelița peptului și a foalei, otrăvire cu metal (argint viu, zinc, argint, plumb).

2. Morburii de sânge (cu ajutorul curei de mercuriu și iod), Ingrășarea peste măsură, grăsimea de inimă, aprindere de pelița rinichilor, boala de zachăr (diabet).

3. Anemia, nevrastenia (slăbirea nervilor), nervositatea.

4. Morburii de piele învechite, scrofula, luparea etc.

După felul boalei, scaldă aceasta poate fi urmată de leuirea cu apă rece, de masagiu sau împachetare. — Intrebuințarea odată costă: 1 fl. 25 cr.; 15 bilete: 15 fl.

Camere pentru inhalație, după metoda dela Gleichenberg Ems, pentru aprindere acute și învechite de gâtleej, de plumăni, cum și pentru dilatare de plumăni și astmă. — Intrebuințarea odată costă: 75 cr.; 15 bilete: 9 fl.

Cura cu apă-rece. Intrebuințarea odată: 60 cr.; 15 bilete 7 fl.

Gimnastica svedeză pentru întărirea reconvașenților cu musculatura slăbită, pentru întărirea băieților și a oameșnilor desvoltați, cari sufer de morburii de inimă și de strimțarea coșului peptului.

Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după-cum e felul casului de boală.

Fie care bolnav se bucură de căutarea ce i-o prescrie medicul său propriu, sau după sfatul ce însumi i-l dau. Ori-ce îndeplinire a curei se întemplă sub veghierea mea personală.

Dr. A. HECHT, 450 17—17

Arad, strada Templon, palatul Minorilor. Telefon: Nr. 270.

Banca generală de asigurare mutuală. „TRANSILVANIA“

423 16—50

ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichș, Bihor, Ciănad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile **imprumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 15—50 ani.**

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vech, de asemenea la dorință anticipez de la mine cheltuelile de întabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși îmi i-am împlinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de împrumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de împrumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de **4% 4½ și 5%**, pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de împrumut pe imobile și moșii 453 10—10

Szűcs F. Vilmos

ARAD, Fő-ut Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

Respons se dă numai dacă la întrebările ce se fac se adună și marcaș postală